

Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet Uluslararası Çalışma Örgütü Bildirgesi

Recep Kapar*

ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization

Abstract

The ILO's 97th International Labour Conference adopted a major Declaration, on 10 June 2008. *The ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization* designed to strengthen the ILO's capacity to promote its Decent Work Agenda and its four strategic objectives (employment, social protection, social dialogue, and fundamental principles and rights at work).

Keywords: International Labour Organization, Declaration, Fair Globalization, Social Justice.

I. Giriş

1919 yılından bu yana, sosyal sorunlara çözüm arandığı, çalışma koşullarının tartışıldığı ve uluslararası çalışma standartlarının görüşüldüğü *Uluslararası Çalışma Konferansı* (UÇK)'nın 10 Haziran 2008 tarihinde yapılan 97. toplantısında “*Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet Uluslararası Çalışma Örgütü* (UÇÖ) *Bildirgesi*” kabul edilmiştir¹.

UÇK'nın ilk toplandığı günden bu yana az sayıda Bildirge kabul ettiği bilinmektedir. Bildirgelerin tarihsel bakımdan en önemlisi “Filadelfiya Bildirgesi”dir. Bir diğeri ise, 1964 yılında Güney Afrika'daki ırk ayrımcılığına ilişkin hazırlanan bildirgedir. Bu ülkedeki ırk ayrımcılığının sona ermesi üzerine söz konusu bildirge 1994 yılında yürürlükten kaldırılmıştır. Küreselleşme sürecinde ortaya çıkan değişim ve sorunlara yanıt oluşturmak üzere 1998 yılında “Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi ve İzlenmesi” kabul edilmiştir². 2008 yılında toplanan Konferansta kabul edilen “Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet UÇÖ Bildirgesi” ise sonuncu Bildirgedir. Uluslararası Çalışma Bürosu

* Yrd. Doç. Dr., Muğla Üniversitesi, (recepkapar@sosyalkoruma.net)

¹ ILO “ILO adopts **landmark** Declaration on Social Justice for a Fair Globalization”, ILO Press Release 12 June 2008 (ILO/08/30), [http://www.ilo.org/global/About_the_ILO/Media_and_public_information/Press_releases/lang--en/WCMS_094186/index.htm]. (23.03.2009).

² Hilary Kellerson, “The ILO Declaration of 1998 on fundamental principles and rights: A challenge for the future”, *International Labour Review*, Vol. 137 (1998), No. 2, s.223.

(UÇB) Genel Müdürü son bildirgenin Filadelfiya Bildirgesinden³ sonra, Örgütün en önemli yenilenme çabasına işaret ettiğini belirtmektedir⁴.

Bu makalede öncelikle, Bildirgenin içeriği ve öngördüğü izleme yöntemi belirlenecektir. Ardından, küreselleşme ile birlikte ivme kazanan Örgütün yeniden yapılandırılması yönündeki çabalar bakımından Bildirgenin taşıdığı anlam ve önem açıklanacaktır.

II. Bildirge

UÇÖ kurulduğu günden bugüne geçen süre içerisinde dünyada meydana gelen köklü değişimlerden etkilenmiş ve dayandığı temel değerler çerçevesinde bu değişimlere geçerli yanıtlar üretmeye çalışmıştır. Küreselleşme yarattığı dinamikler ve sorunlar nedeniyle, Örgütün kayıtsız kalamayacağı bir değişim süreci olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda, 1995 yılında toplanan Dünya Sosyal Gelişme Zirvesinde alınan kararlar ile UÇÖ' nün küreselleşme sürecindeki önemi ve üstleneceği işlev ortaya konmuştur.

1998 yılında “Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirisi” UÇK tarafından kabul edilmiş, ardından 1999 yılında “uygun iş” yaklaşımı Genel Müdürün raporuyla duyurulmuştur. Halen uygun iş gündemi programlama ve bütçeleme süreciyle kurumsallaşmakta ve uluslararasılaşmaktadır. Örgüt uygun işin unsurları ile ilgili stratejik bütçeleme ve sonuç temelli yönetim uygulamaları yoluyla önemli bir içyapı reformunu başlatmıştır. Genel Müdür, bu sürecin Örgütün etkililiğini arttırdığını belirtmektedir⁵.

2004 yılında yayımlanan Küreselleşmenin Sosyal Boyutları Dünya Komisyonu Raporu ve ardından yaşanan tartışmalar sonucunda, Örgüt içindeki küreselleşmenin “karşısında” veya “yanında” olma biçiminde gerçekleşen ayrışmaların önemli ölçüde giderildiği dile getirilmektedir. Yeni süreçte, taraflar herkes için adil sonuçlar doğuran bir küreselleşme sürecinin yaratılması üzerinde durmaya başlamıştır. 2005 yılında toplanan Dünya Zirvesinin Sonuçları arasında “adil bir küreselleşmenin desteklediği ve herkes için uygun iş, tam ve üretken istihdam amaçlarına erişme kararı” bulunmaktadır.

Buraya kadar özetlenen gelişmeler çevresinde ortaya çıkan UÇÖ' nün güçlendirilmesi girişimini, 1990'lı yıllarda yaşanan tartışmaların yeniden tekrarı olarak değerlendirmemek gerekir. Yeni bir Bildirge ile sonuçlanan sürecin ana fikri, “UÇÖ' nün küreselleşme bağlamında amaçlarına ulaşabilmesi için üye ülkelerin çabalarına yardım etme kapasitesini güçlendirme” arayışıdır.

³ Filadelfiya Bildirgesi UÇK tarafından 1944 yılında kabul edilmiş, 1946 yılında ise UÇÖ Anayasasının eki olarak tanınmıştır. Bu yönüyle Örgütün diğer Bildirgelerinden ayrılır.

⁴ ILO, landmark..., s.1.

⁵ ILO, **Strengthening** the ILO's capacity to assist its Members' efforts to reach its objectives in the context of globalization, International Labour Conference-96th Session, Report V, International Labour Office, Geneva, 2007, s. v-xiii.

Diğer yandan, “uluslararası topluluk tarafından daha eşitlikçi ve içermeci bir küreselleşme yaratılmasında uygun iş amacının” anahtar olduğunun kabul edilmesi Bildirgeyi doğuran etmenler arasında sayılmaktadır. Herkes için uygun iş, tam ve üretken istihdam yaratılmasında UÇÖ’ nün kapasitesinden beklenenlerin fazlalığı ve bu beklentilerin zamanla artıyor olması Bildirgenin hazırlanmasında etkili olmuştur⁶.

Bildirge “Başlangıç”, “Kapsam ve İlkeler”, “Uygulama Yöntemi” ve “Son Hüükümler” başlığını taşıyan dört bölümden ve izleme mekanizmasını düzenleyen bir ekten oluşmaktadır⁷.

A. Başlangıç

Bildirgenin girişinde küreselleşmeye ve UÇÖ’ nün küreselleşme karşısındaki görevlerine ve temel değerlerine ilişkin genel tespitlerin yapıldığı bir başlangıç bulunmaktadır. Başlangıç kısmında Bildirgenin kabul edilmesine yol açan koşullar, gerekçeler ve Örgütün halen önemini koruyan temel değerleri hatırlatılmaktadır.

1. Adil Olmayan Küreselleşme

Bildirgede ilk olarak, yeni teknolojilerin ve düşünce akımlarının yaygınlaşması, mal ve hizmetlerin mübadelesi, sermaye ve finans hareketlerinin artması, insanların, özellikle çalışanların ülkeler arasındaki artan göçü, işlerin ve iş süreçlerinin uluslararasılaşması gibi unsurlara bağlı olarak tanımlanan küreselleşmenin, çalışma yaşamını yeniden biçimlendirdiği vurgulanmıştır.

Buna göre; ekonomik işbirliği ve bütünleşme süreci yüksek ekonomik büyüme sağlamada, istihdam artışından yararlanmada, kırsal kesimdeki yoksulların modern kentsel ekonomiye katılımını kolaylaştırmada, gelişme amaçlarına ulaşmada, bilginin yayılmasında ve üretimin geliştirilmesinde, yenilik oluşturmada bir grup ülkeye katkı sağlamaktadır. Buna karşılık, küresel bütünleşme gelir eşitsizliği, yüksek işsizlik ve yoksulluk düzeyi, dışsal şoklar karşısında ekonomilerin zayıflığı ve korumasızlığı, enformel ekonomide ve korumasız işlerde çalışanların artması gibi olumsuzluklar da doğurmakta, bu yönüyle de çok ülkeyi ve işkolunu etkilemektedir

Artan yoksulluğu ve eşitsizliği gidermek, sosyal bütünleşme yanında açık toplumların ve küresel ekonominin sürdürülebilirliğini sağlamak, tam istihdama ulaşmak, evrensel bir sosyal adalet beklentisini karşılamak için, küreselleşme koşulları altında herkesin adil ve iyileştirilmiş sonuçlar elde etmesinin zorunlu hale geldiği tespiti de yapılmaktadır⁸.

⁶ ILO, Strengthening..., s. v-xiii.

⁷ Bildirinin özgün ve tam metni için bkz.: ILO, ILO **Declaration** on Social Justice for a Fair Globalization, 97th Session International Labour Conference (10 June 2008), Switzerland, 2008, s.5-16.

⁸ ILO, Declaration..., s.5-6.

2. Tarihsel Değerler

Bildirgenin girişinde küreselleşmeye ilişkin yapılan bu tespitlerin ardından, günümüzün sürekli değişen koşulları altında, sosyal adaletin ve ilerlemenin gerçekleştirilmesinde ve desteklenmesinde UÇÖ' nün temel ve anahtar bir işleve sahip olduğu vurgulanmıştır. UÇÖ' nün bu konudaki yetkisinin 21. yüzyılda da günceliğini koruyan ve Üye devletlere halen yol gösteren **Anayasasından**⁹ ve **Filadelfiya Bildirgesinden**¹⁰ kaynaklandığı hatırlatılmaktadır. Bu çerçevede, Örgütün Anayasasında ve Filadelfiya Bildirgesinde yer alan amaç, ilke ve değerlere yollama yapılmıştır. Ancak, bunlardan “*ışgücü bir meta değildir*” ve “*yoksulluk nerede olursa olsun başkalarının refahını tehdit eder*” ilkeleri açıkça bu yeni Bildirgede de yer almıştır¹¹.

UÇÖ' nün diğer yükümlülükleri yanında, tam istihdama ulaşmaya yönelik, insanların yaşam düzeylerini yükseltmeyi amaçlayan, asgari yaşam ücreti ve gereksinim içinde olan herkese temel gelir sunan sosyal güvenlik önlemlerini içeren programların oluşturulmasında ülkelere yardım etme yükümlüğünün bulunduğu belirtilmektedir. Örgütün sosyal adalet değerini esas alarak *tüm ekonomik ve finansal politikaları* değerlendirme ve inceleme sorumluluğu da hatırlatılmaktadır¹².

Ayrıca, son Bildirgede 1998 yılında kabul edilen **Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi ve İzlenmesinin**¹³ önemi vurgulanmaktadır. Örgütlenme özgürlüğünün ve toplu pazarlık hakkının etkin bir biçimde tanınması, zorla veya zorunlu çalışma biçimlerinin tümünün ortadan kaldırılması, çocuk çalışmasının sonlandırılması, istihdam ve meslekte ayrımcılığın önlenmesi olarak belirlenmiş temel haklar konusunda UÇÖ' nün yetkisi yeniden ilan edilmiştir.

Bildirgeye göre; küreselleşmenin ortaya çıkardığı sorunlara geçerli bir çözüm oluşturması beklenen “uygun iş yaklaşımının” uluslararası topluluk tarafından tanınması ve ilgi görmesi cesaret vericidir. Bu anlamda, 1995 yılında Kopenhag'da toplanan Dünya Sosyal Gelişme Zirvesinin sonuçları yeniden anımsatılmaktadır. Aynı zamanda, UÇÖ tarafından geliştirilen uygun iş yaklaşımının küresel ve bölgesel düzeylerde yapılan çok sayıda uluslararası toplantıda sürekli olarak destek bulduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte, 2005

⁹ UÇÖ Anayasası hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Mesut Gülmez, Uluslararası Sosyal Politika, Hatipoğlu Ya., B.2, Ankara, 2008, s.138-141; Zeki Erdut, Küreselleşme Bağlamında Uluslararası Sosyal Politika ve Türkiye, Dokuz Eylül Ya., İzmir, 2002, s.113-114.

¹⁰ UÇÖ Filadelfiya Bildirgesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Gülmez, s.141-148.; Erdut, s.114-115.

¹¹ ILO, landmark..., s.2

¹² ILO, landmark..., s.2.

¹³ Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi ve İzlenmesi hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Gülmez, s.148-154; Erdut, s.115-117; Recep Kapar, “Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.6, S.1, (Ocak-Mart 2004), s.182-195.

yılında Birleşmiş Milletler Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesinde ulusal ve uluslararası politikalarının merkezinde adil bir küreselleşme, herkes için uygun iş, tam ve üretken istihdam amaçlarının bulunması üzerinde uzlaşıldığı da hatırlanmaktadır¹⁴.

Günümüzde hızla uluslararasılaşması yanında, üretimin karmaşıklığının ve karşılıklı bağımlılığının arttığı tespitinin ardından, *özgürlük, insan onuru, sosyal adalet ve güvenlik, ayrımcılığın önlenmesi* gibi temel değerlerin sürdürülebilir bir ekonomik ve sosyal gelişmenin sağlanmasında esas unsur olduğuna ilişkin yaklaşımın geçerliliğini koruduğu dile getirilmektedir. Diğer yandan, ülkelerin kendi içinde olduğu kadar, uluslararası ölçekte çalışan ve işveren örgütlerinin temsilcileri ile hükümetler arasında kurulan üçlü yapıların ve sosyal diyalog kurumlarının toplumun bütünlüğünün sağlanmasında ve sorunların çözüme kavuşturulmasında etkili olduğu ileri sürülmektedir. Aynı zamanda, uluslararası çalışma standartlarının uygulanmasında ve tam anlamıyla hukukun üstünlüğünün sağlanmasında sosyal diyalogun ve üçlü yapıların uygun mekanizmalar oluşturduğu belirtilmektedir.

Bildirgede çalışanların yasal korumadan yararlanmasında istihdam ilişkisinin taşıdığı önem kabul edilmektedir. Güçlü bir sosyal ekonominin yanında, uygun nitelikler taşıyan bir kamu sektörü ile üretken, karlı ve sürdürülebilir işletmelerin yeni istihdam olanaklarının yaratılmasında ve ekonomik gelişmenin sürekli hale getirilmesinde zorunlu olduğu söylenmektedir.

Ayrıca, uluslararası işletmelerin artan rolünü belirleyen ve 2000 yılında gözden geçirilen Örgütün “**Çokuluslu İşletmeler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesinin**”¹⁵ (1977) amaçlara ulaşma yolunda uygun nitelikler taşıdığı da vurgulanmıştır.

3. UÇÖ' nün Yanıtı

Bildirgede, ortaya çıkan sorunlar karşısında Anayasal amaçlarına ulaşabilmesi için UÇÖ' nün harekete geçmesi ve çabalarını yoğunlaştırması yönünde çağrı yapılmaktadır. UÇÖ'nün küreselleşme sürecinde amaçlarına ulaşması ve üyelerinin çabalarına yardım etme kapasitesinin güçlendirilmesi için gereken adımların atılması önerilmektedir. Bu bağlamda, Örgütün amaçlarıyla uyumlu bir dizi girişimi yaşama geçirmesinin zorunlu olduğu belirtilmektedir.

UÇÖ, “uygun iş gündemi” ve dört stratejik amacı arasında bulunan uyumu ve karşılıklı etkileşimi gözetken küresel ve bütüncül bir yaklaşım geliştirmek yönündeki çabalarında eşgüdüm ve işbirliği sağlamalıdır. Yerine getirilmesi gereken bir başka zorunluluk ise, Örgütün var olan anayasal çerçeveye ve kurallara tümüyle bağlı kalarak etkililiğini ve etkinliğini geliştirecek yönetişim ve kurumsal

¹⁴ ILO, Declaration..., s.6-7.

¹⁵ ILO, Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesi, Uluslararası Çalışma Ofisi, Ankara, 2003
[<http://www.ilo.org/public/english/employment/multi/download/turkish.pdf>]
(23.03.2009).

uygulamaları yaşama geçirmesidir. Örgüt, ülkelerin sosyal diyalog temelinde tartışarak belirledikleri gereksinimlerle ilgili olarak tavsiye ve teknik programlar hazırlama, yüksek nitelikli bilgi sağlama yoluyla üyelerine yardımcı olmalıdır.

Ayrıca, Bildirgede UÇÖ' nün temel etkinliklerinin arasında bulunan ve Anayasal amaçlarına ulaşmasında yardımcı olan uluslararası çalışma standartlarına ilişkin olarak da çağrı yapılmaktadır. Çağrıya göre; Örgüt uluslararası çalışma standartlarının işlevini geliştirmeyi ve standartların çalışma yaşamı ile bağına güçlendirmeyi amaçlayan bir kural üretme politikası geliştirmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır¹⁶.

B. Kapsamı ve İlkeleri

Bildirgenin kapsamının ve ilkelerinin belirtildiği bölümde, 1998 yılından bu yana Örgüt tarafından geliştirilen “*uygun iş gündem*”nin¹⁷ temel amaçları sıralanmış ve bu amaçların niteliği açıklanmıştır. UÇÖ' nün Anayasal yetkisinin gerçekleştirilebilmesi için Örgütün ve üye devletlerin çabası ve kararlılığının gerektiği söylenmektedir. Sürekli ve hızlı değişimin yaşandığı küreselleşme sürecinde, uluslararası çalışma standartları aracılığıyla ekonomik ve sosyal politikaların merkezine uygun iş ile üretken ve tam istihdam sağlama amaçlarının yerleştirilmesi öngörülmektedir.

1. Uygun İşin Stratejik Amaçları

Bildirgeye göre; sosyal adaleti gerçekleştiren adil bir küreselleşmenin yaratılması uygun işin birbiriyle karşılıklı etkileşim içinde ve eşit derecede önemli olan dört stratejik amacını yaşama geçirmekle olanaklıdır¹⁸.

a. İstihdam

Öncelikle, toplumların daha iyi yaşam standartlarına, ekonomik ve sosyal gelişme amaçlarına ulaşabilmelerine katkı sağlayan sürdürülebilir kurumsal ve ekonomik bir çevrenin yaratılması yoluyla istihdamın desteklenmesi istenmektedir. Bu çerçevede, kişilerin üretken uğraşlarda bulunarak ortak yarara ve bireysel doyuma ulaşabilmesi için, zorunlu olan yetenekleri ile niteliklerini yenileyebilmesi ve geliştirebilmesi gerekmektedir. Aynı zamanda, herkes için daha fazla büyüme, istihdam, gelir ve umut yaratılmasında, ister kamu isterse özel tüm işletmelerin sürdürülebilir oldukları kurumsal ve ekonomik bir ortamın oluşturulması hedeflenmektedir¹⁹.

¹⁶ ILO, Declaration..., s.7-8.

¹⁷ Uygun iş hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Erdut, s.146-153; Recep Kapar, Uygun İş Açığı: İnsana Yaraşmayan İşler”, TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, S.29 (Ocak Şubat Mart 2007); Recep Kapar, “Uygun İş Bağlamında Çalışan Yoksullar”, Sosyal Siyaset Konferansları 48. Kitap, İstanbul Üniversitesi Ya., İstanbul, 2004.

¹⁸ Juan Somavia, “Preface”, ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization, 97th Session International Labour Conference (10 June 2008), Switzerland, 2008, s.1-2.

¹⁹ ILO, Declaration..., s.9.

b. Sosyal Koruma

Ulusal koşullara göre uyarlanmış ve sürdürülebilir sosyal koruma (sosyal güvenlik ve işgücünün korunması) önlemlerinin sağlanması ve geliştirilmesi uygun iş gündeminin temellerinden biridir. Herkesi kapsayan bir sosyal güvenlik sisteminin oluşturulması belirleyicidir. Sosyal güvenlik sisteminin hızlı ekonomik, demografik, teknolojik ve sosyal değişimlerin yol açtığı belirsizlikleri gideren ve yeni gereksinimleri karşılayan bir nitelik taşıması gerekir. Sistemin kapsam ve düzey bakımından uyarlanmış ve koruma gereksinimi içinde olan herkese temel gelir sağlamayı hedefleyen önlemleri de içermesi istenmektedir. Aynı zamanda, Bildirgede sağlıklı ve güvenli çalışma koşullarının sağlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Sosyal koruma gereksinimi içinde olanlara ve istihdam edilenlerin tümüne asgari yaşam ücreti sunacak, herkese sosyal ilerlemenin yararlarını adil bir biçimde paylaşırabilecek iş süresi, ücret ve diğer çalışma koşullarıyla ilgili politikaların uygulanması “uygun iş gündeminin” stratejik amaçlarındandır²⁰.

c. Sosyal Diyalog

Uygun iş gündemi bağlamında, ulusal önceliklerin belirlenmesi ve bunların yaşama geçirilmesi sırasında uygun yöntem olarak üçlü yapının işletilmesi ve sosyal diyalogun desteklenmesi istenmektedir. Bildirgede sosyal diyaloga ve üçlü yapının işleyişine uygun olan öncelikler arasında;

—her ülkenin koşullarına ve gereksinimine göre stratejik hedeflerin gerçekleşmesi için düzenlemeler yapılması,

—ekonomik gelişmenin sosyal gelişmeyi, sosyal gelişmenin de ekonomik gelişmeyi desteklemesi,

—istihdam ve uygun iş stratejisi programları üzerinde etkili olan ulusal ve uluslararası politikaların oluşturulmasında uzlaşma sağlanmasının kolaylaştırılması,

—iş denetim sisteminin geliştirilmesi, iyi endüstri ilişkilerinin desteklenmesi ve istihdam ilişkisinin tespit edilmesi amacıyla iş hukukunun ve etkili kurumların oluşturulması sıralanmaktadır²¹.

d. Temel Haklar ve İlkeler

Çalışmaya ilişkin temel haklar ve ilkelerin gerçekleşmesi, desteklenmesi ve yasal olarak tanınması için elverişli koşulların yaratılması istenmektedir. Örgütlenme özgürlüğünün ve toplu pazarlık hakkının eylemli biçimde tanınması Uygun İş Gündeminin dört stratejik amacına ulaşılmasında özellikle önem taşımaktadır. Her şeyden önemlisi ülkeler çalışmaya ilişkin *temel hakları ve ilkeleri ihlal etmeyi bir karşılaştırmalı üstünlük olarak almamalı*, bu yönde açıklamada

²⁰ ILO, Declaration..., s.10.

²¹ ILO, Declaration..., s.10.

bulunmamalıdır. Aynı zamanda, *temel haklar ve ilkeleri içeren çalışma standartları uluslararası ticarete korumacı amaçlar için kullanılmamalıdır*²².

2. Amaçların Niteliği

Belirtilen dört stratejik amaç bir bütün oluşturmakta ve birbirini desteklemektedir. Amaçlardan herhangi birine ulaşmada oluşacak başarısızlık, diğer amaçlara yönelik ilerleme çabalarına da zarar verecektir. Bu amaçların gerçekleştirilebilmesi için, ülkelerin ulusal çabaları UÇÖ' nün geliştirdiği küresel ve bütünsel uygun iş stratejisinin parçası olmalıdır. Çalışma yaşamında cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve ayrımcılığa karşı çıkılması bu stratejik amaçlarla eş zamanlı ve bir bütün olarak ele alınmak zorundadır²³.

Üyelerin stratejik amaçlara ulaşma yönteminin belirlenmesi, var olan uluslararası yükümlülükler ve çalışmaya ilişkin temel hak ve ilkeler çerçevesinde her üye ülkede çalışan ve işveren örgütlerinin katılımı ile karar verilen ulusal koşullara, önceliklere ve gereksinimlere bağlıdır. Küreselleşme koşulları altında, üye ülkeler arasındaki dayanışma, işbirliği ve karşılıklı bağımlılık ilişkileri amaçlara ulaşma yönteminin belirlenmesinde her zamankinden daha önemlidir. Üye ülkeler amaçlara nasıl ulaşacakları sorusunun yanıtını uluslararası çalışma standartlarının hükümleri ve ilkeleri ışığında kendileri verecektir²⁴.

C. Uygulama Yöntemi

Bildirgenin “uygulama yöntemi” bölümünde örgütün ve üye devletlerin Bildirge kapsamındaki sorumlulukları ayrı ayrı sınıflandırılarak açıklanmıştır.

1. Örgütün Sorumlulukları

UÇÖ'nün Bildirgede yer alan konuların uygulanmaya konulması sırasında, üye ülkelerin çabalarına etkili bir biçimde yardım etmesi gerekmektedir. *Örgüt uluslararası çalışma standartları sistemini, üstünlük sağlayan eşsiz üçlü yapısını, insan ve finansal kaynaklarını en iyi biçimde kullanabilmek için ihtiyaç duyduğu yönetimi ve kapasiteyi sağlayacak kurumsal nitelikli uygulamaların neler olduğunu araştırmalı ve bunları yaşama geçirmelidir*²⁵.

Üye ülkelerin stratejik amaçlara ulaşırken ortaya çıkacak gereksinimleri, Örgüt tarafından daha yakından izlenmeli ve bu gereksinimler geçmişte olduğu gibi UÇK'nın gündeminde yer bulmalıdır. Konferans üye ülkelerin gereksinimlerini daha etkili bir biçimde nasıl karşılayabileceğini belirlemelidir. Aynı zamanda, gereksinimlerin giderilmesi için zorunlu olan kaynakların tespit edilmesi ve uygun koşullar oluşmasına bağlı olarak ek kaynakların yaratılması Konferans gündeminde

²² ILO, Declaration..., s.11.

²³ ILO, Declaration..., s.11-12.

²⁴ Somavia, s.2; ILO, Declaration..., s.11-12.

²⁵ Somavia, s.2; ILO, Declaration..., s.12.

yer almalıdır. UÇK, Yönetim Kuruluna ve UÇB'na bu konudaki sorumluluklarını yerine getirirken yol göstermelidir.

Bildirge iki konuda uzman önerilerinin oluşturulması ve teknik işbirliğinin güçlendirilmesi yoluyla üye ülkelere katkı sağlanmasını, Örgütün sorumluluğu olarak tanımlamaktadır. Birincisi, Birleşmiş Milletler sistemi içerisinde kalarak ve olanaklı olduğu yerlerde, ülkelerin üçlü yapı temelinde uygun iş programlarını oluşturulmasında ve stratejik amaçlara ulaşmasında ilerleme sağlayabilmeleri için, UÇÖ'nün üye ülkeler tarafından gerçekleştirilen çabaları desteklemesi ve yardımcı olmasıdır. İkincisi ise, Örgütten zorunlu olduğu durumlarda, sürdürülebilir gelişme ile uyumlu bir sosyal politika oluşturabilmeleri için, işveren ve çalışan örgütlerinin yanında üye devletlerin kurumsal kapasitelerini geliştirmesine yardım etmesi istenmektedir.

Ülkelerin gönüllü işbirliğine dayanması koşuluyla, küreselleşmenin yarattığı sorunlar ve olanaklarla ilgili olarak üye ülkelerin karar alma süreçlerine bilgi sağlamak amacıyla, UÇÖ'nden üçlü yapı işleyişi içinde deneyimlerin tartışılması ve görgül araştırma bulgularının ortaya konması aracılığıyla uygun işin stratejik amaçları arasındaki sinerjinin anlaşılmasını ve ilgili bilgilerin paylaşımını desteklemesi de beklenmektedir.

Stratejik amaçlara, iki ya da çok taraflı anlaşmalar yaparak birlikte ulaşmak isteyen üye devletlere, istekleri üzerine Örgütün yardım sağlaması da öngörülmüştür.

UÇÖ'nün yaşama geçirdiği program ve girişimlerinin etkinliğini arttırmak amacıyla, küresel ölçekte işkolu düzeyinde faaliyet gösteren ve stratejik amaçları uygun bir biçimde destekleyen veya desteklediğini bildiren sendikalar ile uluslararası işletmeler gibi hükümet dışı yapı ve ekonomik aktörlerle birlikte yeni ortaklıklar geliştirmesi istenmektedir. Ancak, bu tür yeni ortaklıkların geliştirilmesi çalışanların ve işverenlerin ulusal ve uluslararası temsilcileri ile birlikte değerlendirilerek sağlanacaktır.

Bildirgede bütünsel bir uygun iş yaklaşımının uygulanabilmesi için, diğer yetkili uluslararası veya bölgesel örgütlerin katkı sağlamalarının önemli olduğu belirtilmektedir. UÇÖ bu tür uluslararası ve bölgesel örgütlere uygun işi desteklemeleri yönünde çağrıda bulunmalıdır. Finansal ve ticari politikalar istihdam üzerinde etkili olmaktadır. Bu nedenle, ekonomik politikaların odağına istihdamın yerleştirilebilmesi için UÇÖ'nün bu politikaların etkilerini değerlendirme görevinin bulunduğu da hatırlatılmaktadır²⁶.

2. Üyelerin Sorumlulukları

Uygun iş amaçlarına ulaşmada, üye ülkelerin ekonomik ve sosyal politikalar yoluyla küresel ve bütünsel bir stratejinin yaşama geçirilmesine katkı sağlama sorumlulukları bulunmaktadır. Ulusal düzeyde uygun iş gündeminin

²⁶ ILO, Declaration..., s. 12,15.

gerçekleşmesi ulusal öncelik ve gereksinimlere bağlı olacaktır²⁷. Üye ülkelerde sorumluluğun nasıl dağıtılacağı işveren ve çalışan örgütlerinin temsilcilerine danışılarak belirlenecektir. Bu çerçevede üye devletlerin sorumlulukları:

(i) stratejik amaçlara bütünsel bir biçimde ulaşılması ve uygun iş için öncelikleri belirlemek, ulusal veya bölgesel bir strateji uygulamak,

(ii) uygun iş konusunda sağlanan ilerlemenin izlenmesi ve değerlendirilmesi için gerekli göstergeleri ve sayısal verileri oluşturmak, bu konuda zorunluluğun ortaya çıktığı durumlarda UÇÖ'nden yardım almak,

(iii) iş denetimi, istihdam politikası ve üçlü yapıyı içeren yönetim açısından çok önemli olan uluslararası çalışma sözleşmelerine özel ilgi göstermek ve söz konusu sözleşmelerin uygulama ve onaylama olanaklarını araştırmak²⁸;

(iv) ilgili uluslararası toplantılarda üye ülke tarafından benimsenen tutumla Bildirge kapsamında yaşama geçirilen uygulamalar ve sorumluluklar arasında eşgüdüm sağlamak,

(v) sürdürülebilir işletmeleri desteklemek,

(vi) olanaklı olduğu yerlerde, uygun iş unsuru ile ilgili ulusal ya da bölgesel başarılı girişimlerden kaynaklanan uygulamaları diğer üye ülkelerle paylaşmak,

(vii) kaynakların izin verdiği ölçüde ülkeler arasında ikili, çoklu veya bölgesel ilişkiler temelinde, uygun iş amaçlarına katkıda bulunan diğer üye ülkelerin çabalarına destek olmak biçiminde sıralanmaktadır²⁹.

III. Bildirgenin İzlenmesi

Konferansta kabul edilen Bildirge, "Bildirgenin İzlenmesi" başlığı altında bir *ek* içermektedir³⁰. Ek'in I. kısmında izleme yönteminin³¹ kapsam ve amacının ülkelerin stratejik amaçlara ulaşma çabalarına Örgütün yapacağı yardımları saptamak olduğu belirtilmektedir. Aynı zamanda, Örgütün Anayasasından kaynaklanan tüm yetkileri kullanmasını ve eylemleri gerçekleştirmesini içermektedir. Üye ülkelere yardım etmeye dönük belirli önlemlerin, üyelerin rapor verme yükümlülüğünü artırılmaksızın, Anayasasının 19. maddesinin 5(e)³² ve 6(d)³³

²⁷ ILO, Declaration..., s.3-14.

²⁸ Yönetişim açısından önemli olan başlıca uluslararası çalışma sözleşmeleri Bildirgenin izlemeyi içeren Ek'inde sıralanmıştır: İş Teftişi Sözleşmesi, 1947; İstihdam Politikası Sözleşmesi, 1964; İş Teftişi Sözleşmesi (Tarım), 1969.

²⁹ ILO, Declaration..., s.14-15.

³⁰ "Bildirgenin İzlenmesi" başlıklı ekin özgün ve tam metni için bkz.: ILO, Declaration..., s. 17-22.

³¹ İzleme yöntemleri hakkında bkz.: Gülmez, s.331-333.

³² UÇÖ Anayasası m.19/5(e): "Sözleşmeler Açısından Üye Ülkelerin Yükümlülükleri (..) e. Üye ülke, yetkili makam veya makamların olurlarını alamamış ise, üye ülkeye, Yönetim Kurulu tarafından istenilen uygun dönemlerde Sözleşmeyi ilgilendiren konulara ilişkin mevzuat ve uygulama hakkında Sözleşme hükümlerinden herhangi birinin mevzuat, idari önlemler, toplu sözleşme veya diğer şekillerle ne dereceye kadar yürürlüğe konulduğunu ya da konulmasının önerildiğini göstermek ve bu tür Sözleşmenin onaylanmasını engelleyen ya

paragraflarında öngörülen modellerin uygulanmasına yol açabileceği belirtilmektedir.

Son Bildirgenin izleme yöntemi UÇÖ' nün öteden beri uyguladığı birinci kuşak koruma (genel denetim) ile ikinci kuşak koruma (özel denetim) yöntemlerinden ayrılmaktadır³⁴. Örgütün gelişim sürecinde özel ve genel denetim yöntemlerini tamamlamak üzere geliştirilmiş olan izleme yöntemi tek başına ileri ve etkili bir adım olmadığı için eleştirilmektedir³⁵. Bu nedenle, “Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi”nde olduğu gibi, bu son Bildirgenin izleme yöntemi de, küreselleşmenin yarattığı sorunlara geçerli bir sosyal yanıt oluşturmada sınırlı ve yetersizdir. İzleme yönteminin *sınırlı* olacak başarı ve etkiliği ise iki temel unsura bağlıdır. Birincisi, UÇÖ' nün üye ülkelere yardım, destek ve özendirme amacıyla oluşturabileceği bütçe olanakları ve büyüklüğüdür. İkincisi ise, üye ülkelerin bu yardım ve desteklerden yararlanmaya dönük gösterecekleri gönüllüktür.

Üyelere yardım amacıyla Örgütün yapacağı eylemler “*yönetimi, kaynakları ve dışsal ilişkileri*”, “*üyelerinin gerçekliklerini ve gereksinimlerini belirleme ve yanıt verme*”, “*teknik yardım ve uzmanlık danışma hizmetleri*”, “*araştırma, bilgi toplama ve paylaşma*” başlıkları altında sınıflandırılmıştır³⁶.

İzleme yöntemi, UÇK tarafından Bildirgenin sonuçlarının değerlendirilmesini de düzenlemektedir. Düzenli aralıklarla Bildirgenin ve etkilerinin değerlendirmesinin Konferansın gündemine alınması istenmektedir. Buna göre, değerlendirmeye esas olacak raporlar UÇB tarafından hazırlanacaktır. Bildirgenin tartışma ve değerlendirme sürecine, ilgili diğer uluslararası örgütlerin katılması da sağlanacaktır.

Diğer yandan, izleme özel bazı alanlara da değinmektedir. İş denetim sistemlerinin güçlendirilmesi ve yeniden canlandırılmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Bildirge bu yönüyle, iş denetim sistemlerine yönelik umutları ve beklentileri güçlendirmektedir. İzlemeyi içeren ekte yönetim bakımından çok önemli kabul edilen Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri de sıralanmaktadır. Bu

---

da geciktiren güçlükleri belirlemek suretiyle Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü'ne rapor göndermek dışında herhangi bir zorunluluk yüklenmeyecektir.”

³³ UÇÖ Anayasası m.19/6(d): “Tavsiye Kararları Açısından Üye Ülkelerin Yükümlülükleri (..) d. Tavsiye kararının sözedilen yetkili makam veya makamlara sunulmasından dolayı üye ülkelere, Yönetim Kurulu tarafından istenilen uygun dönemlerde Tavsiye Kararını ilgilendiren konulara ilişkin e ülkelerdeki mevzuat ve uygulama hakkında Tavsiye Kararı hükümlerinin ne dereceye kadar yürürlüğe konulduğunu ya da konulmasının önerildiğini göstermek ve bu hükümlerin kabul edilmesi ve uygulanması için gerekli görülen veya görülebilecek olan değişiklikleri Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü'ne rapor göndermek dışında herhangi bir zorunluluk yüklenmeyecektir.”

³⁴ UÇÖ' nün denetim ve izleme yöntemleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Gülmez, s.259-335.

³⁵ Gülmez, s. 344–345.

³⁶ ILO, Declaration..., s.17-22.

sözleşmelerin tanıtılması, güncellenmesi, geliştirilmesi ve desteklenmesi istenmektedir³⁷.

Tablo:

Bildirgede Yönetişim Bakımından Önemli Kabul Edilen Uluslararası Çalışma Sözleşmeleri

Sözleşme	Numarası	Onaylayan Ülke Sayısı	Türkiye
İş Teftişi Sözleşmesi, 1947	(81)	138 ülke	Onaylamış
İstihdam Politikası Sözleşmesi, 1964	(122)	99 ülke	Onaylamış
İş Teftişi Sözleşmesi (Tarım), 1969	(129)	46 ülke	Onaylamamış
Üçlü Danışma (Uluslararası Çalışma Standartları) Sözleşmesi, 1976	(144)	123 ülke	Onaylamış

Kaynak: ILO, ILOLEX (Database of International Labour Standards) [12.03.2009]

IV. Önemi

UÇÖ uzun süredir ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel değişimin çalışma yaşamında doğurduğu yenilik ve sorunlara çözüm olarak adil bir küreselleşmenin sağlanması arayışındadır. Örgüt küreselleşme yanlısı ve karşıtı olarak adlandırılan uçların dışında bir yer edinme uğraşısı vermektedir. Örgüte göre, küreselleşme zenginliğin üretiminde olağanüstü bir potansiyeli harekete geçirmekle birlikte, aynı zamanda yoksulluğun, güvencesizliğin ve eşitsizliğin artmasına yol açmaktadır³⁸.

Bir başka anlatımla, Bildirge küreselleşmenin yararlarını kabul etmektedir. Ancak bu yararların kendiliğinden adil bir dağılım ile sonuçlanmadığı eleştirisini getirmektedir. UÇB Genel Müdürü küreselleşme sürecinin hali hazırdaki biçimini “dengesiz, adil olmayan ve sürdürülemez” olarak nitelendirmektedir. Dünya genelindeki yoksulluk ve eşitsizliğin ulaştığı boyutların küreselleşmenin mevcut halinin çok ciddi ve endişe verici göstergesi olduğunu belirtmektedir³⁹.

Küreselleşmeye ilişkin söz konusu tespitlerin Örgüt içerisinde bir birikimin sonucu olduğu söylenmelidir. Gerçekten de, Örgüt 2002 yılında bir “Küreselleşmenin Sosyal Boyutlarına İlişkin Dünya Komisyonu” oluşturmuştur. Bu bağımsız Komisyon Raporunu “*Adil Bir Küreselleşme: Herkes İçin Olanaklar*

³⁷ ILO, Declaration..., s.17-22.

³⁸ ILO, A fair globalization The role of the ILO World Commission on The Social Dimension of Globalization Established by the ILO Report of the Director-General on the World Commission on the Social Dimension of Globalization, Geneva, 2004; ILO “Fair Globalization”, [http://www.ilo.org/global/About_the_ILO/Mainpillars/Fairglobalization/lang—en/index.htm] (16.03.2009).

³⁹ ILO, “ILO Director-General calls for increased policy coherence to achieve social justice for a fair globalization”, ILO Press release 05 September 2008 (ILO/08/36)

Yaratmak” başlığı altında yayınlamıştır⁴⁰. Özetle UÇK bu Bildirgede küreselleşmeye bütünüyle karşı çıkmamaktadır. Mevcut küreselleşme sürecine karşı çıkmakta, bunun yerine sosyal adalet değerini ve hedefini gerçekleştiren adil bir küreselleşme modelinin konulabileceği savunulmaktadır. Yeni küreselleşme modelinin merkezinde uygun işin stratejik amaçlarının gerçekleştirilmesi bulunmalıdır. Bildirge ekonomik, sosyal ve çevresel bakımdan dengeli, uyumlu, adil ve sürdürülebilir bütünsel politikalarla uygun işlerin yaygınlaşmasına yol açacak nitelikli bir büyümenin sağlanmasını savunan yeni bir paradigmaya dayanmaktadır⁴¹. Bu anlamda, Bildirge sosyal adalet temelinde yapılandırılmış bir küresel ekonomi yaratma yönünde çağrı ve değerlerin bir araya gelmesinden oluşmaktadır⁴².

Örgüt, “*Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet UÇÖ Bildirgesi*” aracılığıyla hükümet, çalışan ve işveren temsilcileri birlikte sosyal bütünlük, sürdürülebilir işletmeler, tam ve üretken istihdam, sosyal adalet temelinde sürdürülebilir açık ekonomi ve toplumlar yaratılmasını amaçlayan yeni bir yaklaşımın yaşama geçirilmesi için çağrı yapmıştır⁴³.

Bildirge ile uygun iş gündemi UÇÖ’nün kurumsal sisteminin odağına yerleştirilmiştir. Küreselleşmenin meydan okumaları karşısında uzun süredir güç duruma düşen Örgütün, Bildirgeyle birlikte yeni bir dinamizm ve enerji kazandığı belirtilmektedir⁴⁴. Örgüte yeni bir yol geliştirdiği ve uygun işin amaçlarına olan desteği arttırdığı için, Bildirge bir dönüm noktası olarak nitelenmektedir. Genel Müdüre göre; Bildirge yalnızca dengeli ekonomik ve sosyal politikalar üretilmesine doğru ciddi bir değişimin işareti olarak görülmemelidir. Aynı zamanda, Bildirge ile UÇÖ’nün etkili bir araca sahip olduğunu ifade etmektedir⁴⁵.

Diğer yandan, Bildirgeye ilişkin gösterilen ilk uluslararası tepkilerin olumlu olduğu söylenebilir. 24-25 Ekim 2008’de Pekinde toplanan 7. Asya-Avrupa Zirvesinde alınan kararlara bakıldığında, Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet

⁴⁰ World Commission on the Social Dimension of Globalization, *A Fair Globalization: Creating Opportunities for All*, International Labour Office, Geneva, 2004.

⁴¹ Jane Stewart, *Decent Work: A key to social justice for a fair globalization* -Submitted by the International Labour Organization, [<http://www.mdg-gateway.org/MDG-Blog/?p=363>] (16.03.2009).

⁴² James Parks, “U.N. Labor Organization Issues Blueprint for Fair Globalization”, [<http://blog.aflcio.org/2008/06/23/un-labor-organization-issues-blueprint-for-fair-globalization/>] (16.03.2009).

⁴³ ILO, “**97th** International Labour Conference Delegates highlight new ways to promote the ILO’s Decent Work Agenda”, *World of Work Magazine*, No. 63 (August 2008), s. 39–40.

⁴⁴ US Fed, s.1, 3.

⁴⁵ ILO, 97th., s.39-40.

Bildirgesine yollama yapıldığı ve destek verildiği görülmektedir. Zirveye katılan devlet temsilcileri Bildirgeyi olumlu bir katkı olarak nitelemektedir⁴⁶.

Bildirgenin, Avrupa Birliğinin (AB) iç ve dış gündemi ile yakından bağlı ve ilgili olduğu değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu çerçevede, UÇÖ'nün uygun iş yaklaşımı ile Birliğin Lizbon Stratejisinin benzer politikalar ve bileşenler içerdiği ileri sürülmektedir⁴⁷. AB Bildirgeyi desteklediğini ifade etmektedir. Birlik temsilcisi, Bildirgenin hazırlanması ve kabul edilmesi sürecinde ortaya çıkan uzlaşma ruhunu ve yapıcı davranışları takdirle anmış, üçlü görüşmelerin mükemmel bir sonuç doğurduğunu belirtmiştir. AB ve Birliğe üye ülkelerin Bildirgenin yaşama geçirilmesine ve desteklenmesine yönelik eylemlerin bir parçası olmayı sürdüreceği taahhüdü açıklanmıştır. Ayrıca, uygun iş amaçlarının AB için geçici değil, aksine tüm Avrupa kurumlarının üzerinde anlaştığı yapısal ve birbirini tamamlayan politikalar olduğu söylenmiştir⁴⁸.

Uluslararası çalışan ve işveren örgütleri Bildirgeyi olumlu olarak değerlendirmekte ve desteklediklerini dile getirmektedir⁴⁹.

97. UÇK'nda hükümet, çalışan ve işveren temsilcileri Bildirge hakkında konuşmalar yapmıştır. Bunlara göre, Bildirgenin çok önemli olduğu ancak, adil bir küreselleşmenin ortaya çıkarılmasında ve uygun iş amacına ulaşılmasında sadece bir aşama olduğu belirtilmektedir. Bildirge esas olarak, yeni ekonomik ve sosyal gerçeklerin meydana çıkardığı gereksinimlerle başa çıkma uğraşısında üye ülkelere Örgütün yardım sağlama yeteneğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Örgütün tarihsel amaçları ile uygun işin stratejik amaçlarını bütünleştirerek yeni sorunlara karşı çözüm üreteceği düşünülmektedir⁵⁰. Bu yönüyle Bildirge yalnızca güçlü bir politik mesaj olarak ele alınmamalıdır. Üyelerin ulusal uygun iş gündem planlarını geliştirebilmeleri için duydukları gereksinimleri karşılayabilecek etkinlikte, güçte ve yetkide bir UÇÖ yaratılmasına dönük araç olarak görülmektedir. UÇÖ'nün

⁴⁶ ASEM, Beijing Declaration on Sustainable Development (24-25 October 2008), ASEM7, Beijing, 2008.

⁴⁷ Stephen Pursey, "Modernising the EU social model for sustainability", ILO High-Level Dialogue on the EU Social Model in the Context of Globalization (2 July 2008). [<http://zope298.itcilo.org/delta/hld2008/hld/en/thematical-papers/modernising-the-eu-social-model.ppt>] (16.03.2009).

⁴⁸ ILC, Provisional Record 17, 97th Session (Eighth (special) sitting Tuesday, 10 June 2008), Geneva, 2008, s.39.

⁴⁹ ITUC, "Crucial ILO Social Justice Declaration Adopted" [<http://www.ituc-csi.org/spip.php?article2209>] (16.03.2009); ITUC, Decent Work at the Heart of Development Cooperation for Poverty Eradication, ITUC Statement to the first Biennial Development Cooperation Forum United Nations (30 June - 1 July 2008), New York, 2008, s.3-4; IOE, ILO declaration on social justice for a fair globalization-An Explanatory Note, International Organisation of Employers, 2008, s.1-7.

⁵⁰ ILC, Provisional **Record 14**, 97th Session (Sixth sitting Monday, 9 June 2008), Geneva, 2008, s.33.

Bildirgenin yüklediği sorumlulukların üstesinden gelmede düzenli bütçe olanaklarının sağlanmasının belirleyici olduğu da dile getirilmektedir⁵¹.

Diğer yandan, Bildirgenin UÇÖ bakımından yönetime ilişkin bir yapısal reform yönünde atılmış bir adım olarak değerlendirildiği de açıktır. Küresel ölçekte Örgütün eylem yeteneğinin geliştirilmesi ve uygun iş amacına ulaşılması için bu yönetim reformunun zorunlu olduğu da belirtilmiştir. Bildirge çalışma yaşamındaki tarafların UÇÖ içerisinde gerçekleştirdikleri uzlaşmanın varlığını işaret eden bir gösterge olarak görülmektedir⁵².

UÇÖ küreselleşme sürecinde ilgisini, etkinliğini ve etkililiğini kaybetmemeye çalışmaktadır. Önde gelen bir gelişme kuruluşu olma uğraşı vermekte, aynı zamanda bir bilgi sağlayan kuruluş haline gelebilmek için kendi kendini yeniden yapılandırmayı denemektedir. Öte yandan da, uluslararası çalışma standartlarını oluşturan aktör olarak tarihi görevini sürdürmektedir. Bu çabalara rağmen; UÇÖ'nün küreselleşmeye karşı geçerli bir yanıt oluşturmak konusunda yeterli ve güvenilir bir kuruluş olup olmadığı sorusu yanıtız kalmaktadır⁵³.

Sonuç

Çalışma yaşamı köklü bir biçimde yeniden biçimlenirken, UÇÖ'nün dayandığı tarihsel değerler geçerliğini korumaktadır. Son Bildirge, UÇÖ amaçlarının evrenselliğini tekrar vurgu yapmaktadır. Örgüt değişen koşullar içerisinde ortaya çıkan sorunlara çözüm üretme çabasını sürdürmek zorundadır. Ancak, Örgütten küreselleşmenin yarattığı olanakları da değerlendirmesi istenmektedir.

Uluslararası sosyal politikanın en önemli aktörü olan UÇÖ'nün yeniden yapılanması yönündeki arayışlar her geçen gün artarken, değişimin yönü gittikçe daha da belirginleşmektedir.

Bu süreçte, UÇÖ'nün hali hazırdaki işlevleri ile birlikte yeni işlevler üstlenmeye dönük bir değişim içinde olduğu açıktır. Bu yapılanmanın ulusal sosyal politikaları etkilemede Örgütün uluslararası çalışma sözleşmeleri gibi geleneksel araçlarının yanında yeni bazı araçlara da sahip olması ile sonuçlanması güçlü bir olasılıktır. “*Adil Bir Küreselleşme İçin Sosyal Adalet UÇÖ Bildirgesi?*” nin Örgütün yapılanmasını ve uluslararası sosyal politikayı belirlediği ölçüde, ulusal sosyal politikaları da etkilemesi beklenmelidir.

⁵¹ ILC, Record 14..., s.26-27, 44-45.

⁵² ILC, Provisional Record 21, 97th Session (Sixteenth sitting Friday, 13 June 2008), Geneva, 2008, s.1.

⁵³ Guy Standing, “The ILO: An Agency for Globalization?”, Development and Change, Vol. 39 No.3 (2008), s.355.

Kaynaklar

- ASEM, Beijing Declaration on Sustainable Development (24-25 October 2008), ASEM7, Beijing, 2008.
- ERDUT, Zeki, Küreselleşme Bağlamında Uluslararası Sosyal Politika ve Türkiye, Dokuz Eylül Ya., İzmir, 2002.
- GÜLMEZ, Mesut, Uluslararası Sosyal Politika, Hatipoğlu Ya., B.2, Ankara, 2008.
- ILC, Provisional **Record 14**, 97th Session (Sixth sitting Monday, 9 June 2008), Geneva, 2008, s.33.
- ILC, Provisional Record 17, 97th Session (Eighth (special) sitting Tuesday, 10 June 2008), Geneva, 2008, s.39.
- ILC, Provisional Record 21, 97th Session (Sixteenth sitting Friday, 13 June 2008), Geneva, 2008, s.1.
- ILO “Fair Globalization”,
[http://www.ilo.org/global/About_the_ILO/Mainpillars/Fairglobalization/lang-en/index.htm] (16.03.2009).
- ILO, “**97th** International Labour Conference Delegates highlight new ways to promote the ILO’s Decent Work Agenda”, World of Work Magazine, No. 63 (August 2008).
- ILO, “ILO adopts **landmark** Declaration on Social Justice for a Fair Globalization”, ILO Press Release 12 June 2008 (ILO/08/30),
[http://www.ilo.org/global/About_the_ILO/Media_and_public_information/Press_releases/lang-en/WCMS_094186/index.htm]
(16.03.2009).
- ILO, “ILO **Director-General** calls for increased policy coherence to achieve social justice for a fair globalization”, ILO Press release 05 September 2008 (ILO/08/36).
- ILO, **Strengthening** the ILO’s capacity to assist its Members’ efforts to reach its objectives in the context of globalization, International Labour Conference-96th Session, Report V, International Labour Office, Geneva, 2007.
- ILO, A fair globalization, The role of the ILO World Commission on The Social Dimension of Globalization Established by the ILO Report of the Director-General on the World Commission on the Social Dimension of Globalization, Geneva, 2004.
- ILO, Çokuluslu Şirketler ve Sosyal Politika ile İlgili İlkeler Üçlü Bildirgesi, Uluslararası Çalışma Ofisi, Ankara, 2003
[<http://www.ilo.org/public/english/employment/multi/download/turkish.pdf>] (23.03.2009).
- ILO, ILO **Declaration** on Social Justice for a Fair Globalization, 97th Session International Labour Conference (10 June 2008), Switzerland, 2008.

- ILO, ILOLEX (Database of International Labour Standards) (12.03.2009).
- IOE, ILO declaration on social justice for a fair globalization-An Explanatory Note, International Organisation of Employers, 2008.
- ITUC, “Crucial ILO Social Justice Declaration Adopted” [<http://www.ituc-csi.org/spip.php?article2209>] (16.03.2009).
- ITUC, Decent Work at the Heart of Development Cooperation for Poverty Eradication, ITUC Statement to the first Biennial Development Cooperation Forum United Nations (30 June - 1 July 2008), New York, 2008.
- KAPAR, Recep, “Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.6, S.1, (Ocak-Mart 2004), s.182–195.
- KAPAR, Recep, “Uygun İş Bağlamında Çalışan Yoksullar”, Sosyal Siyaset Konferansları 48. Kitap, İstanbul Üniversitesi Ya.
- KAPAR, Recep, Uygun İş Açığı: İnsana Yaraşmayan İşler”, TTB Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, S.29 (Ocak Şubat Mart 2007)
- KELLERSON, Hilary “The ILO Declaration of 1998 on fundamental principles and rights: A challenge for the future”, International Labour Review, Vol. 137 (1998), No. 2.
- PARKS, James, “UN. Labor Organization Issues Blueprint for Fair Globalization”, [<http://blog.aflcio.org/2008/06/23/un-labor-organization-issues-blueprint-for-fair-globalization/>] (16.03.2009).
- PONTICELLI, Charlotte M., “Can the ILO Be Saved from Itself?”, Heritage Lectures, No. 1106, Published by The Heritage Foundation, Washington, 2009.
- PURSEY, Stephen, “Modernising the EU social model for sustainability”, ILO High-Level Dialogue on the EU Social Model in the Context of Globalization (2 July 2008). [<http://zope298.itcilo.org/delta/hld2008/hld/en/thematical-papers/modernising-the-eu-social-model.ppt>.] (16.03.2009).
- SOMAVIA, Juan, “Preface”, ILO Declaration on Social Justice for a Fair Globalization, 97th Session International Labour Conference (10 June 2008), Switzerland, 2008.
- STANDING, Guy; “The ILO: An Agency for Globalization?”, Development and Change, Vol. 39 No.3 (2008).
- STEWART, Jane, Decent Work: A key to social justice for a fair globalization - Submitted by the International Labour Organization, [<http://www.mdg-gateway.org/MDG-Blog/?p=363>] (16.03.2009).
- World Commission on the Social Dimension of Globalization, A Fair Globalization: Creating Opportunities for All, International Labour Office, Geneva, 2004.